

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสังคมทั่วไปได้มีการเปิดโอกาสให้ผู้พิการได้มีส่วนร่วมในการเข้ามาใช้ชีวิตภายในสังคมมากขึ้นกว่าอดีต ทั้งผู้พิการทางกายภาพและผู้พิการทางสติปัญญาซึ่งบทบาทต่างๆ ของผู้พิการจะแตกต่างกันออกไปตามสมรรถภาพทางร่างกายแต่ในปัจจุบันอาคารสาธารณะบางอาคารกลับออกแบบโดยไม่ได้รองรับผู้พิการเลยจึงทำให้เกิดความลำบากเวลาที่ คนพิการเข้าใช้อาคารนั้นๆ

เนื่องจากบริเวณที่ผู้ทำการวิจัยอาศัยอยู่ ใกล้กับ ศูนย์เด็กพิการบ้านปากเกร็ด โรงเรียนศรีสังวาลย์ และสระว่ายน้ำของนักกีฬาพิการ จึงทำให้ผู้ทำการวิจัยได้สังเกตเห็นถึงการออกแบบอาคารต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นราวจับ สถานที่รับประทานอาหาร หรือแม้แต่ห้องน้ำเพื่อคนพิการดูจะมีขนาดใหญ่โตกว่าร่างกายของผู้พิการที่เข้าไปใช้ภายในอาคารนั้นเป็นส่วนใหญ่จึงทำให้ผู้พิการที่เข้าใช้อาคารจะค่อนข้างลำบาก เนื่องจากบริเวณดังกล่าวมีผู้พิการอาศัยอยู่ค่อนข้างมากจึงทำให้อาคารสาธารณะในบริเวณนั้นได้ทำการต่อเติมเพื่อที่จะรองรับคนพิการให้ได้มากยิ่งขึ้นแต่ก็มีปัญหาเรื่องความไม่ได้มาตรฐานของอุปกรณ์อาคารต่างๆเนื่องจากพื้นที่ที่มีจำกัดในการออกแบบ แล้วข้อมูลที่จะนำมาออกแบบจึงทำให้การออกแบบอาคารเพื่อคนพิการจึงไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควร

จากประสบการณ์ของผู้ทำการวิจัยพบว่า อาคารสาธารณะที่มีการออกแบบเพื่อรองรับคนพิการเวลาเข้าใช้อาคารมีเพียง อาคารที่บริการสำหรับผู้พิการ โดยเฉพาะเท่านั้นแม้แต่โรงพยาบาลขนาดใหญ่ก็ยังไม่ใช่ทุกโรงพยาบาลที่มีการออกแบบเพื่อรองรับคนพิการไว้ มักจะเป็นการมาต่อเติมในภายหลัง ซึ่งก็มักจะมีปัญหาเรื่องขนาดของร่างกาย และความต้องการของพื้นที่ที่จะมารองรับการออกแบบอาคารเพื่อคนพิการให้คนพิการสามารถเข้าใช้อาคารได้

ซึ่งปัญหาทางด้านขนาดของร่างกายของผู้พิการคือส่วนใหญ่อาคารที่ถูกออกแบบมาในประเทศไทยจะออกแบบตามมาตรฐานของประเทศทางตะวันตกซึ่งขนาดร่างกายจะใหญ่โตกว่าคนทางทวีปเอเชียซึ่งจะเกิดความลำบากมากเวลาที่คนพิการในประเทศทางเอเชียเข้าใช้อาคาร ซึ่งจากการที่ได้สอบถามพูดคุยกับ ผู้ออกแบบ ปรากฏว่าที่ยังไม่มาตรฐานของทางตะวันตกเพราะว่าไม่สามารถหาข้อมูลหรือมาตรฐานของคนพิการภายในประเทศมาออกแบบได้

ดังนั้นทางด้านผู้ทำการวิจัย จึงมีความเห็นว่า ควรมีการรวบรวม ข้อมูล มาตรฐาน ต่างที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอาคารเพื่อคนพิการภายในประเทศเพื่อให้ผู้ออกแบบอาคารและประชาชนทั่วไปได้ศึกษาแล้วนำไปใช้ได้เหมาะสม

เนื้อหาในส่วนของการออกแบบอาคารเพื่อคนพิการนั้นมีน้อยมากส่วนใหญ่จะอยู่ร่วมกับเอกสารต่างๆ เช่น เอกสารทางการแพทย์ เอกสารทางงานวิจัยทางสถาปัตยกรรมต่างๆ และส่วนมากจะค่อนข้างยากแก่การเข้าใจประกอบกับช่วงที่ผู้วิจัยกำลังเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่นั้น ได้มีการออกกฎหมายซึ่งมีวัตถุประสงค์ใกล้เคียงกับงานวิจัยคือ กฎกระทรวง “กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา” ซึ่งผู้ทำการวิจัยคิดจะทำการรวบรวมและนำมาเรียบเรียงเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายและสะดวกรวดเร็วในการนำไปใช้ในการออกแบบอาคารเพื่อคนพิการต่อไป

รูปแบบการนำเสนอข้อมูล ผู้ทำการวิจัยเลือกที่จะนำเสนอข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพราะเป็นสื่อสาธารณะที่มีการใช้กันอย่างแพร่หลาย ทั้งยังรวดเร็วและประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย

อินเทอร์เน็ตสามารถให้ข้อมูลที่เป็นทั้งข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียงและภาพสามมิติซึ่งจะทำให้คนที่ทำการศึกษาค้นคว้าและกฎหมายอาคารเพื่อคนพิการเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น และอินเทอร์เน็ตยังที่จะสามารถโต้ตอบกับผู้เข้าชมและแก้ไขปรับปรุงต่อเติมได้ง่ายเพื่อที่จะทำให้ข้อมูลทันสมัยตลอดเวลา ทำให้ผู้เข้าชมสามารถนำข้อมูลต่างไปใช้ในการออกแบบอาคารเพื่อคนพิการได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น ด้วยประสิทธิภาพต่างๆทางอินเทอร์เน็ตทำให้ได้รับความนิยมจากบุคคลต่างทั่วโลกและมีอัตราการเจริญเติบโตสูงมากด้วยความได้เปรียบต่างๆเหล่านี้จึงทำให้ผู้ทำการวิจัยเลือกที่จะนำเสนอ ข้อกำหนดและกฎหมายอาคารเพื่อคนพิการบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ในปัจจุบันมีการนำเสนอข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เรียกว่า เว็บไซต์ ในการนำเสนอข้อมูลของผู้ทำการวิจัยจะนำเสนอข้อมูลในรูปแบบ เว็บไซต์เพื่อการศึกษาเพราะผู้ทำการวิจัยเล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการมีเว็บไซต์แบบนี้เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการออกแบบอาคารที่สามารถรองรับคนพิการหรือทุพพลภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และจะทำให้คุณภาพชีวิตของคนพิการหรือทุพพลภาพดียิ่งขึ้นอีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อนำเสนอ ข้อกำหนดและกฎหมายอาคารเพื่อคนพิการ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในรูปแบบเว็บไซต์ที่มีคุณภาพ

1.2.2 เพื่อศึกษา ความคิดเห็นของผู้เข้าชมที่มีต่อเว็บไซต์ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 เว็บไซต์ ข้อกำหนดและกฎหมายอาคารเพื่อคนพิการ มีคุณภาพ ตามเกณฑ์ที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบในระดับดี (ระดับ คะแนนเท่ากับ 3.5 ขึ้นไป)

1.3.2 เว็บไซต์ ข้อกำหนดและกฎหมายอาคารเพื่อคนพิการมีความคิดเห็น ในระดับดี (ระดับ คะแนนเท่ากับ 3.5 ขึ้นไป)

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย (ธวัชชัย ศรีสุเทพ. 2544 : 3) มีรายละเอียดดังนี้

1.4.1 ความเรียบง่าย (Simplicity) หลักที่สำคัญของความเรียบง่าย คือ การสื่อสารเนื้อหาถึงผู้ใช้โดยจำกัดองค์ประกอบเสริมที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอให้เหลือเฉพาะสิ่งที่จำเป็น

1.4.2 ความสม่ำเสมอ (Consistency) สามารถสร้างความสม่ำเสมอให้กับเว็บไซต์ได้โดยใช้รูปแบบเดียวกันตลอดทั้งเว็บไซต์ เนื่องจากผู้ใช้จะรู้สึกกับเว็บไซต์ว่าเป็นเสมือนสถานที่จริง ดังนั้นรูปแบบของหน้า, สไตล์ของกราฟิก, ระบบเนวิเกชัน และโทนสีที่ใช้ควรจะมี ความคล้ายคลึงกันตลอดทั้งเว็บไซต์

1.4.3 ความเป็นเอกลักษณ์ (Identity) การออกแบบต้องคำนึงถึงลักษณะขององค์กร เนื่องจากรูปแบบของเว็บไซต์สามารถสะท้อนถึงเอกลักษณ์และลักษณะขององค์กรนั้นได้ เว็บไซต์ของธนาคารจะไม่ควรจะดูเหมือนกับสวนสนุก การใช้ชุดสี, ชนิดตัวอักษร, รูปภาพและกราฟิกจะมีผลต่อรูปแบบของเว็บไซต์อย่างมาก ผู้ออกแบบจึงต้องเลือกใช้อุปกรณ์เหล่านี้อย่างเหมาะสม

1.4.4 เนื้อหาที่มีประโยชน์ (Useful Content) ถือเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในเว็บไซต์ ดังนั้นในเว็บไซต์ควรจัดเตรียมเนื้อหา และข้อมูลที่ผู้ใช้งานต้องการให้ถูกต้องและสมบูรณ์

1.4.5 ระบบเนวิเกชันที่ใช้งานง่าย (User-Friendly Navigation) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากของเว็บไซต์ คุณจึงต้องออกแบบให้ผู้ใช้เข้าใจได้ง่าย และใช้งานสะดวกโดยใช้กราฟิกที่สื่อความหมายร่วมกับคำอธิบายที่ชัดเจน

1.4.6 มีลักษณะที่น่าสนใจ (Visual Appeal) เป็นเรื่องยากที่จะตัดสินว่าลักษณะหน้าตาของเว็บไซต์แห่งใดแห่งหนึ่งนั้นน่าสนใจหรือไม่ เพราะเกี่ยวข้องกับความสุขของแต่ละบุคคล อย่างไรก็ตาม หน้าตาของเว็บไซต์จะมีความสัมพันธ์กับคุณภาพขององค์ประกอบต่างๆ เช่น คุณภาพของกราฟิกที่จะต้องสมบูรณ์ ไม่มีร่องรอยของความเสียหายเป็นจุดด่าง หรือมีขอบเป็นขันบันใดให้เห็น การใช้ชนิดตัวอักษรที่อ่านง่าย สบายตา และการใช้โทนสีที่เข้ากันอย่างสวยงาม เป็นต้น

1.4.7 การใช้งานอย่างไม่จำกัด (Compatibility) ควรออกแบบเว็บไซต์ให้ผู้ใช้ส่วนใหญ่เข้าถึงได้มากที่สุด โดยไม่มีการบังคับใช้ผู้ใช้ต้องติดตั้งโปรแกรมใดๆ เพิ่มเติมหรือต้องเลือกใช้เบราว์เซอร์ชนิดใดชนิดหนึ่งจึงจะสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้

1.4.8 คุณภาพในการออกแบบ (Design Stability) ถ้าอยากให้ผู้ใช้งานรู้สึกว่าเว็บของคุณมีคุณภาพมีความแน่นอนและทำหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง และเชื่อถือได้ ก็ควรให้ความสำคัญกับการออกแบบเว็บไซต์อย่างมาก

1.4.9 ระบบใช้งานที่ถูกต้อง (Functional Stability) ระบบการทำงานต่างๆ ในเว็บไซต์ จะต้องมีความแน่นอนและทำหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง

1.5 ขอบเขต งานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาและจัดทำเว็บไซต์ “ข้อกำหนดและกฎหมายอาคารเพื่อคนพิการ” เพื่อศึกษา ความคิดเห็นของเว็บไซต์ ข้อกำหนดและกฎหมายอาคารเพื่อคนพิการโดยสอบถามความคิดเห็นของ ผู้เข้าชมเว็บไซต์ในที่จะใช้ นักศึกษาและอาจารย์ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

1.5.1 ประชาชน

เว็บไซต์ “ข้อกำหนดและกฎหมายอาคารเพื่อคนพิการ“ เป็นเว็บไซต์ที่จัดทำขึ้นมาเพื่อให้ประชาชน บุคคลทั่วไปเข้าไปใช้ศึกษาข้อกำหนดและกฎหมายอาคารเพื่อคนพิการ”

1.5.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยในที่นี้จะใช้ นักศึกษา และอาจารย์ ใน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง (Purposive Sampling) เลือกบุคคลที่อยู่ในสายวิชาชีพสถาปัตยกรรม ซึ่งมีความต้องการใช้มากกว่ากลุ่มอื่น

1.5.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น เว็บไซต์ “ข้อกำหนดและกฎหมายอาคารเพื่อคนพิการ”

ตัวแปรตาม ความคิดเห็นของเว็บไซต์ “ข้อกำหนดและกฎหมายอาคารเพื่อคนพิการ” ของอาจารย์และนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

1.5.4 ในการวิจัยครั้งนี้จะเป็นการนำเสนอ “ข้อกำหนดและกฎหมายอาคารเพื่อคนพิการ” ข้อมูลที่จะปรากฏ บนหน้าเว็บไซต์ประกอบด้วย

1. กฎหมายอาคาร “กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา” รูปแบบของห้อง และ เฟอร์นิเจอร์ สำหรับคนพิการ

2. โฆษณาสินค้าเพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับ คนพิการ หรือ คนชรา

1.5.5 รูปแบบของเว็บไซต์ ข้อกำหนด และกฎหมายอาคารเพื่อคนพิการ “จะให้ผู้เข้าชมเว็บไซต์ได้แสดงความคิดเห็น ในเว็บเพจประกอบด้วย

1. หน้าต้อนรับประกอบไปด้วย ข้อมูลและกฎหมายอาคารเพื่อคนพิการประกอบไปด้วย

- กฎหมายอาคารสำหรับผู้พิการ หรือทุพพลภาพ และคนชรา
- เกณฑ์การศึกษาเปรียบเทียบร่างกาย ทำทาง
- แนวทางการออกแบบพื้นที่ใช้งานพื้นฐาน

2. หน้าโฆษณาสินค้าเพื่ออำนวยความสะดวก สำหรับ คนพิการ หรือ คนชรา ซึ่งประกอบไปด้วย ภาพของสินค้า รายละเอียดของสินค้าและเบอร์โทรศัพท์ที่อยู่ของผู้ผลิตสินค้านั้นๆ

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

- 1.6.1 หน้าเว็บเพจที่แสดงบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ มีขนาด 800 x 600
- 1.6.2 โปรแกรมที่ใช้ค้นดูเว็บไซต์ที่ใช้คือ อินเทอร์เน็ต เอ็กซ์ โพลเลอร์ เวอร์ชัน 5 ขึ้นไป
- 1.6.3 ความเร็วในการโหลดหน้าเว็บไซต์นั้น จะขึ้นอยู่กับความเร็วของสายโทรศัพท์
- 1.6.4 ในการวิจัยครั้งนี้จะไม่คำนึงถึงความแตกต่างของระดับความรู้ เพศ วัย และระดับการศึกษา
- 1.6.5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจะมีความต้องการใช้เว็บไซต์ เพื่อการศึกษาและมีโอกาสได้นำข้อมูลไปใช้ในการออกแบบอาคารในอนาคตต่อไป
- 1.6.6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาและอาจารย์ จะมีพื้นฐานการใช้งานคอมพิวเตอร์เบื้องต้น

1.7 นิยามศัพท์

- 1.7.1 ความบกพร่อง หมายถึง การสูญเสียหรือความผิดปกติของโครงสร้างด้านการทำงานของจิตใจร่างกายหรือสรีระ
- 1.7.2 การไร้ความสามารถ หมายถึง การจำกัดหรือการขาดสมรรถภาพที่จะทำกิจกรรมได้ ซึ่งถือว่าเป็นปกติวิสัยของมนุษย์ ควรทำได้
- 1.7.3 ความเสียเปรียบ หมายถึง ความด้อยของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่ง จำกัดหรือป้องกันไม่ให้บุคคลนั้นดำเนินชีวิตได้ทัดเทียมคนปกติ
- 1.7.4 ผู้พิการ หมายถึง บุคคลที่มีข้อกำหนดในการทำกิจกรรมในการดำรงชีวิต
- 1.7.5 เว็บไซต์เพื่อการศึกษา หมายถึง เว็บไซต์ที่มีเรื่องของการศึกษามาเกี่ยวข้อง คือ มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาในเรื่องนั้นและคำแนะนำที่จะพัฒนาขึ้นในอนาคต
- 1.7.6 เวิลด์ไวด์เว็บ หมายถึง บริการในการสืบค้นสารสนเทศที่อยู่ในอินเทอร์เน็ตในระบบข้อความหลายมิติ (Hypertext) สารสนเทศที่เสนอมจะมีทุกรูปแบบ ทั้งในลักษณะของตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง และภาพยนตร์ โดยใช้เกณฑ์วิธีขนส่งข้อความหลายมิติ (Hypertext Transport Protocol : HTTP)
- 1.7.7 นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาในระดับปริญญาตรีปี 1 สาขาสถาปัตยกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- 1.7.8 อาจารย์ หมายถึง ผู้สอน นักศึกษาในระดับปริญญาตรีปี 1 สาขาสถาปัตยกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

1.7.9 เว็บไซต์ หมายถึง ชุดของเอกสารที่เกี่ยวข้องกันในเวิร์ด ไรด์ เว็บ หรือ ไฮเปอร์เท็กซ์ (Hypertext) ใดๆ ที่เอกสารเหล่านี้มารวมอยู่ด้วยกันและมีการนำเสนอในลักษณะ ไฮเปอร์เท็กซ์

1.7.10 โฮมเพจ (Home Page) หมายถึง หน้าแรกของเว็บไซต์หรือเรียกได้อีกอย่างว่า “หน้าต้อนรับ”

1.7.11 คุณภาพของเว็บไซต์ หมายถึง ผลการประเมินเว็บไซต์จากผู้ทรงคุณวุฒิ

1.7.12 ความคิดเห็น หมายถึง ความเหมาะสมของเนื้อหาและรูปแบบของเว็บไซต์
ข้อกำหนดและกฎหมายอาคารเพื่อคนพิการตามความคิดเห็นของผู้เข้าชม

1.7.13 แบบประเมินสื่อ หมายถึง แบบฟอร์มสำหรับผู้เชี่ยวชาญในการให้คะแนน
เว็บไซต์ กฎหมายและอาคารเพื่อคนพิการ